

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

2. De modo & necessitate fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De modo, & necessitate fidei.

CAPVT II.

HÆc fides, quæ definita est, omni homini necessaria est, non solum ad finem, id est, beatitudinem, sed etiam ad media ipsa, id est, opera meritoria ipsius finis exercenda: nullum enim opus existens sine fide meritorium est vitæ æternæ: ad Hebr. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo*: neque natus ullus, absque fide, vitam æternam consequitur: Marci vitimo: *qui non crediderit, condemnabitur*. Vnde fit, vt extra Ecclesiam nostram Catholicam nullus saluetur infidelis, in quacumque secta, sed omnes discedentes sine fide in sempiternum damnantur: non quidem omnes propter peccatum infidelitatis, sed propter alia sua peccata, in quibus sunt. Non enim omnes peccant in non recipiendo fidem Christi: multi enim ignorant inuicibiliter Christi fidem, & hi excusantur à peccato, quod committere poterant in non recipiendo fidem Christi, tamen propter alia damnantur. Illi vero ad quos notitia nostræ fidei peruenit sufficienter promulgata, noui committunt peccatum, non credentes: nullus tamen absolutè saluatur, nisi fidelis. Quamuis tamen fides dicatur necessaria ad meritum, & finem, non ob id intelligi debet, quod sola sufficit: sed opus est opera cum charitate adiungere. quibus deficientibus, etiam fidelis & credens damnatur. Non enim omne quod necessarium dicitur ad aliquid, ob id sufficiens est. Aliquando enim sanguinis emissio necessaria est ad sanitatem, sed non sufficiens, nisi alia simul adhibeantur remedia. Aduertendum tamen est, non solum fidem interiorem esse necessariam, sed etiam ipsius exteriora confessionem, & manifestationem; quamuis non eodem modo: interior enim omni tempore necessaria est: si enim quis absque ea recedit, damnatur: siue sit fides in actu, siue habitu, vna harum sufficit: exterior confessio, non semper est necessaria, sed aliquando: nam affirmatiua præcepta non pro omni obligant tempore.

Hæc autem confessio est necessaria, maximè in duobus casibus, vt habet S. Thomas 2.2. quæst. 3. art. 2. & omnes communiter docent.

Primo est, cum honor Dei aufertur. Hoc autem accidit, cum quis interrogatus, aut probatus ab aliquo infideli circa suam

Ff

fidem,

fidem, aut verbo, aut opere aliquo negat, aut tacet; in yracundia taciturnitate consentire videatur. In hoc enim casu, aperta manifestanda fides, etiam cum detrimento vitæ temporalis dicitur manifestanda fides, etiam cum detrimento vitæ temporalis dicitur enim est: *Qui negauerit me coram hominibus, negabo eum coram angelis Dei.* Vnde, iter facientes per terras hereticorum, aut infidelium, cogentibus aliquid facere in fidei detrimentum, ut occidendi, idololatrare, vel carnibus vesci in diebus prohibitis, nullo modo est acquiescendum, & mortaliter peccant, qui acquiescunt, etiam ob temporalem fugiendam mortem: tunc enim est aperienda fides.

Posterior casus est, cum impeditur utilitas proximi. Cum enim aliquis videt, ex sua taciturnitate alios fideles trahi in errorem, quia putant fidem Christi non esse veram, ille talis tenetur, etiam cum vitæ periculo, veram manifestare fidem. Quando etiam aliquos videt errore teneri, qui fidem amitterentur, si illis fieret manifestatio, tunc tenetur confiteri fidem: cum verò nec de fide examinatur, nec aliqua spectatur utilitas proximi, temerarium est, exponere se istis periculis confessionis fidei inter infideles: solum enim est eos turbare. Extra hos casus, non est obligatio. Vnde, licet fugere persequutionem tyrannorum iuxta illud Matthæi decimo: *Cum persequantur vos fuerint in vna ciuitate, fugite in aliam:* & ita fecerunt multi Sancti: sed hæc fuga licet, dummodo non auferatur honor Dei, aut utilitas proximi nimirum quia iudicat fidem non esse veram, aut propter id multi à fide auertuntur; tunc enim non liceret. Quamuis autem non semper sit necessaria exterior confessio, tamen semper est necessarium, non manifestare aliquam sectam. Non enim idem est, non ostendere se esse Christianum, & ostendere se esse infidelem: illud enim, non semper est illicitum, sed tantum in duobus casibus peccatis; hoc autem semper illicitum. Vnde, qui transiens per infidelium terras, vestiret se vestibus, quibus soli infideles videntur, ut ab alijs non distingueretur, peccaret mortaliter, secundum communem sententiam, ut qui in terris Turcarum ligaret caput tobalia alba, ne à Turcis occideretur, vel comprehenderetur.

Similiter, qui Romæ, vel in alijs similibus locis Indorum pileo vteretur, ut occultari posset. Qui etiam alijs similibus vterentur, consuetudine, & vsu communi, vel lege solis infidelibus deputatis. Si verò vestes essent communes infidelibus, & fidelibus, tunc quidē liceret vti, cum necessitas postularet, secun-

non

non. Durum tamen semper mihi visum est, tale esse peccatum mortale; tamen cōmunis sententia ita tenet, quæ in moralib. validum est argumentū. Hoc igitur modo fidei necessitas intelligenda est. Sed aduertendum est, non quocumq; modo esse fidem necessariam. Est enim fides duobus modis, & implicita, & explicita. Fides implicita est, qua creduntur fidei veritates non distinctæ in se ipsis, sed in aliquo communi principio: qui enim credit hoc modo; credo quæcumque tenet Ecclesia, implicitè credit veritatem articulorum, & aliorum ad fidem spectantiū. Explicita verò est, cum iam in particulari creduntur ipsæ veritates fidei in se, & non in communi. Nullus tenetur ad explicitam fidem omnium, quæ credenda sunt, habendam: sic enim oporteret distinctè cognoscere omnes Scripturas Sanctas traditiones, Concilia, & alia quæ diximus. Sicut autem nullus tenetur hanc fidem ita explicitam tenere, ita nullus satisfacit præcepto fidei per solam implicitam illam fidem, tenendo quicquid tenet Ecclesia; sed opus est media fide, partim implicita, partim explicita. Implicita quidem, eorum, quæ tenet Ecclesia, præter fidei articulos ad humanitatem, & diuinitatem pertinentes. quos omnes explicitè credere debet, quamuis non omnes teneantur difficultates, & sublimitates eorum penetrare. Omnes ergo, etiam rustici, tenentur scire; Deum vnum in essentia, trinum in personis, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, creatorem, saluatorem, & glorificatorem, Christi incarnationem, natiuitatem, mortem, resurrectionem, ascensionem, aduentum iudicij: & est mortale peccatum ista ignorare, secundam communem sententiam, nec ignorantia excusantur: non enim Christianè viuere possunt absque illorum cognitione. Vnde aduertant maximè Curati nam negligentiam, & Confessarij examinent pœnitentes. Hæc enim fides modò omnibus est necessaria; quamuis in Episcopis, & sapientioribus explicatio fides requirantur, vt præ fidei defensoribus, & declaratoribus.

Quid sit hæresis, quare sic dicatur.

CAPVT III.

Oportet modò de peccatis contra fidem tractare. Fidei autem opponuntur tria, putà hæresis, apostasia, infidelitas, de quibus singulis dicendū: ac primò de hæresi.

Ff 2

De qua